શ્રી વિષ્ણુપૂજા.

શ્રી વિષ્ણુપૂજા

॥ શ્રી ગણેશાયનમઃ ॥ શ્રી ગોપાલકૃષ્ણા-યનમઃ ॥ અથ શ્રી વિષ્ણુપૂજા લિખ્યતે ॥

પૂજાનું સાહીત્ય લઈ મંદીર પાસે જઇ પૂર્વાભિમૂખ અથવા ઉત્તરાભિમુખ બેસીને જમણે કાને પાણી અડકાડી હાથ જોડી રાખવા.

॥ શ્રી ગુરુભ્યોનમઃ ॥ શ્રી પરમ ગુરૂભ્યો નમઃ ॥પરમાત્પર ગુરૂભ્યો નમઃ॥ પરમેષ્ટી ગુરૂભ્યો નમઃ ॥ ઇષ્ટદેવતાભ્યો નમઃ ॥ કુલદેવતાભ્યો નમઃ ગ્રામદેવતાભ્યો નમઃ ॥ શ્રી માતપિતા· ચરણ કમલેભ્યો નમઃ ॥ સુમુખ શ્ચૈકદંતશ્ચ ગજકર્ણકઃ ॥ લંબોદરશ્ચ વિકટો વિઘ્નનાશો-વિનાયકઃ । ધૂમ્રકેતુર્ગણાધ્યક્ષો ભાલચંદ્રો ગજાનન

દ્વાદશૈતાનિ નામાનિ યઃ પઠેત્ શ્રુણુયાદપિ ॥ વિદ્યારંભે વિવાહે ચ પ્રવેશે નિર્ગમે તથા । સંગ્રમે સંકટે ચૈવ વિઘ્નસ્તસ્ય ન જાયતે ॥ શુક્લાંબરધરં દિવ્યં શશિવર્ણચતુર્ભુજં ॥ પ્રસન્નવદનં ધ્યાયેત્ વિઘ્નોપશાંતયે ॥ લાભસ્તેષાં જયસ્તેષાં કુતસ્તેષાં પરાજયઃ । યેષામિંદીવરશ્યામો હૃદયસ્થો જનાર્દનઃ ॥ અભીપ્સિતાર્થસિદ્ધ્યર્થં પૂજિતો યઃ સુરાસુરૈઃ ॥ સર્વવિઘ્નહરસ્તસ્મૈ ગણાધિપતયેનમઃ ॥ વક્રતુંડમહાકાયઃ સૂર્યકોટીસમપ્રભો ॥ નિર્વિઘ્નં કુરૂ મે દેવઃસર્વકાર્યેષુ સિદ્ધિદઃ ॥ સર્વદા સર્વકાર્યેષુ નાસ્તિ તેષામમંગલં ॥ યેષાં હૃદયસ્થો ભગવાન્ મંગલાયતનો હરિઃ ॥ તદેવ લગ્નં સુદિનં તદેવ તારાબલં ચંદ્રબલં તદેવ । વિદ્યાબલં દૈવબલં તદેવ લક્ષ્મીપતે તેંઘ્રિયુગં સ્મરામિ ॥ યત્ર યોગીશ્વરકૃષ્ણો યત્ર પાર્થો ધનુર્ધરઃ ॥ તત્ર શ્રીવિજયોભૂતિ ધ્રુવાનીતિમતિર્મમ ॥ સર્વેષ્વારંભકાર્યેષુ ત્રયસ્ત્રિભુવનેશ્વરાઃ ॥ દિવા દિશંતુ નઃસિદ્ધિં બ્રહ્મેશાનો જનાર્દનઃ ॥

વિનાયંક ગુરૂં ભાનું બ્રહ્મવિષ્ણુ મહેશ્વરાન્ ॥
સરસ્વતિં પ્રણુમ્યાદૌ સર્વકામાર્થસિદ્ધયે ॥
(હાથમાંપાણી–ચંદન–ફુલસાથે ઝાલી રાખવું)
વિષ્ણુર્વિષ્ણુર્વિષ્ણુઃઅદ્યશ્રીશેષભુજંગ ફણામંડલા-
ધારધારીત્ર્યામિહભુવનકોશે જંબુદ્વીપે ભરતખંડે
આર્યાવર્તે ગતબ્રહ્માવૈર્તકદેશે કુમારકાક્ષેત્રા ન્તર્વ-
ર્તનીરામક્ષેત્રે દંડકારણ્યે તપત્યાયાઃરેવાયાઃદક્ષી-
ણેતીરે ગોદાવર્યાઃઉત્તરેતીરે શ્રીમદત્રવણાબ્ધે
પૂર્વતીરે ગહાયતને દેવબ્રાહ્મણચરણસ્યત્રિદ્ધૌ શ્રી
મદ્ભગવતો મહાપુરૂષસ્ય શ્રીવિષ્ણોરાજ્ઞાપ્રવર્ત-
માનસ્ય અદ્યશ્રીબ્રહ્મણોદ્વોતીયપ્રહરાર્ધે શ્રી-
શ્વેતવરાહકલ્પે વૈવસ્તમન્વંતરે અષ્ટા-
વીંશતિતમૈકલીયુગે પ્રથમવિભાગે શ્રીવિષ્ણો-
બૌદ્ધાવતારે વિક્રમશકાનુવર્તિનીશાલીવાહનશાકે
—મહામાંગલ્યપ્રદમાસોત્તમે માસે શુભકારી
માસે પક્ષે તિથૌ વાસરાન્વિતાયાંસરા-
શિસ્થીતે ચંદ્રે, સરાશિસ્થિતે સૂર્યે,
સરાશિસ્થિતેદેવગુરૌ, શેષેષુ ગૃહેષુ યથાયથારા-

શિરસ્થાનસ્થિતસ્ય એવં ગૃહગુણવિશેષણવિશેષાયાં શુભપુણ્યતિથૌ મમાત્મનઃ શ્રુતિસ્મૃતિ-પુરાણોક્તફલપ્રાપ્ત્યર્થં ધર્માર્થકામમોક્ષાર્થં તત્સત્શ્રીપરમેશ્વરપ્રીત્યર્થં યથાશક્તિ મિલિતો-પચારૈઃ દ્રવ્યૈઃ યથાજ્ઞાનેન શ્રીમહાવિષ્ણોઃ પુજનાદ્યર્ચનમહં કરિષ્યે (પાણી દેવના ઉપર મૂકી દેવું ને પાછું પાણી ઝાલવું). તદંગત્વે દિગ્રક્ષણં કલશસ્થાપનં દીપસ્થાપન-પૂર્વકશંખઘંટાપૂજનં ચકારિષ્યેત્ (પાણી મૂકી દેવું) પછી ડાબા હાથામાં સર્ષવ અથવા ચોખા અથવા પાણી ને ચંદન ફલ લઈ ઉપર જમણો હાથ ઢાંકવો) અપસર્પન્તુ તે ભૂતા યે ભૂતા ભૂમિ સંસ્થિતા ॥ યે ભૂતા વિઘ્નકર્તારસ્તે નશ્યંતુ શિવાજ્ઞયા ॥ ૧ ॥ અપક્રામંન્તુ ભુતા-નિ પિશાચા સર્વતોદિશં ॥ સર્વેષામવિરોધેન પૂજાકર્મ સમારભે ॥ ૨ ॥ યદત્રસંસ્થિતં ભૂ-તં સ્થાનમાશ્રિત્ય સર્વદા ॥ સ્થાનં ત્યકત્વા તુ તત્સર્વં યત્રસ્થં તત્ર ગચ્છતુ ॥૩॥ ભૂતાનિ રાક્ષ-

સાવાપિ યત્ર તિષ્ઠંતિ કેચન ॥ તે સર્વેઽપ્યપગચ્છંતુ દેવપૂજાં કરોમ્યહમ્ ॥ ૪ ॥ (એહાથ જમણી બાજુથી પોતાની આરે બાજુ પર હાથમાંનું સાહિત્ય વેરી નાખવું, પછી આગળ પાછળ દસવાર ચપટી વગાડવી ને ત્રણ ડાબાહાથમાં- જમણા હાથની પેહેલી આંગળીથી તાળી- પાડવી જમીન પર ડાબા પગની એડી ત્રણ બખત ઠોકવી ને જમણે કાને પાણી અડકાડી ડાબી બાજુ તરફ ચોખા મૂકી તે પર પાણી ભરેલો પૂજાનો કળશ મૂકી તેને અડકી- રહેવું) ગંગે ચ યમુને ચૈવ ગોદાવરી સરસ્વતી ॥ નર્મદે સીંધુ કાવેરી જલેસ્મિન્ સા ત્રિધૌ ભવ ॥ ૧ ॥ બ્રહ્માંડોદરતીર્થાનિ કરૈસ્પૃષ્ટાનિ તે રવેઃ ॥ તેન સત્યેન મે દેવ તીર્થં દેહિ દીવાકર ॥ ૨ ॥ (પછી હાથ જોડી રાખવા) અંકુશમુદ્રયા સૂર્યમંડલાત્તિર્થાબ્યાવાત્ય ધેનુ- મુદ્રયા અમતીકૃત્ય કવચેન અવગુંઠ્ય અસ્ત્રેન સંરક્ષ્ય મત્સ્યમુદ્રયા આછાદ્ય મૂલેન અષ્ટવારં

અભિમંત્ર્ય) વંત્રરૂણાય નમઃ (આઠ વખ-
ત બોલીને ચંદનફૂલ ચડાવવું) વરૂણા-
યનમઃ સર્વોપચારાર્થે ગંધપૂષ્પ સમર્પયામિ-
(પછી પગે લાગી તેમાંથી પોતાના પવા-
લામાં પાણી લઇ તેમાંથી ડાબા હાથમાં પાણી
લેવું ને જમણે હાથે છાતીએ માથે અને
જમીન પર પાણી છાંટીને નીચે રેડી દઇ બીજી
વાર પાણી લઇ પૂજાના સાહિત્યને છાંટી
પવીત્ર કરવું) અપવિત્ર પવિત્રો વા સર્વાપસ્થાં
ગતોપિવા ॥ યઃ સ્મરેત્ પુંડરીકાક્ષં સબા-
હ્યાભ્યંતર શુચિ ॥ ૧ ॥ (પછી પોતાના
ડાબા હાથ તરફ ઘીનો દીવો પ્રગટ કરી હા-
થમાં ચંદન પુષ્પ રાખી) કર્મસાક્ષી દીપાય-
નમઃ ॥ સર્વોપચારાર્થે ગંધપુષ્પં સમર્પયામિ ॥
દીવી પર મૂકી દેવું હાથ જોડી પગે લાગવું
(ભો દીપબ્રહ્મરૂપોસિ અંધકારાવેનાશક । યા-
વત્પૂજાં કરિષ્યામિ તાવત્ ત્વં સુસ્થિરો ભવ)-
પછી હાથમાં શંખ લઇ સ્નાન કરાવવું-ચંદ્રા

દ્દા શંખદૈવત્યં કુક્ષાં વરૂણુદેવતા ॥ પૃષ્ઠે પ્રજાપતિશ્ચૈવ અગ્રેગંગાસરસ્વતી ॥૧॥ ત્વં પુરા સાગરોત્પન્નૌ વિષ્ણુના વિધ્ટતઃ કરે ॥ નિર્મલઃ સર્વ દેવાનાં પાંચજન્ય નમોસ્તુ તે ॥ ૨ ॥ શંખાયનમઃ સર્વોપચારાર્થે ગંધંપુષ્પં સમર્પયામિ ॥ (શંખ પર ચડાવી ને ઘંટાને સ્નાન કરાવવું) આગમાર્થં તુ દેવાનાં ગમનાર્થં તુ રાક્ષસા૦ ॥ કુરૂઘંટા રવં શુદ્ધં દેવતાહ્લાદનાય ચ ॥૧॥ ઘંટાયૈ નમઃ સર્વોપચારાર્થે ગંધંપુષ્પં સમર્પયામિ (ચંદન ફૂલ ચડાવી પગે લાગવું) હિનસ્તિ દૈત્યતેજાંસિ સ્વનેનપૂર્યયાજગત્ ॥ સા ઘંટા પાતુ નો દેવી પાપેભ્યો નઃ સુતાન્વિતં ॥ ૧ ॥ ઘંટાયૈ નમઃ નમસ્કારં સમર્યયામિ (પછી ગણુપતિને પગે લાગવું) લંબોદર નમસ્તુભ્યં સતતં મોદકપ્રિય ॥ નિર્વિઘ્નં કુરૂ મે દેવ સર્વકાર્યેષુ સિદ્ધિદઃ ॥ ૧ ॥ ગણેશાયનમઃ નિર્વિઘ્નતાસિધ્યર્થે નમસ્કારં સમર્યયામિ (પછીહાથમાં

ચંદનપુષ્પ લઇ દેવનું ધ્યાન કરવું) શાંતાકારં ભુજગશયનં પદ્મનાભં સુરેશં વિશ્વાધારં ગગનસદૃશં મેઘવર્ણં શુભાંગં ॥ લક્ષ્મીકાંતં કમલનયનં યોગિભિઃ ધ્યાનગમ્યં વંદે વિષ્ણું ભવભયહરં સર્વલોકૈકનાથં ॥ ૧ ॥ લક્ષ્મીકલત્રં શતપત્રનેત્રં પૂર્ણેંદુવક્ત્રં પુરૂષોત્તમં ચ ॥ કારૂણ્યપાત્રં કમનીયગાત્રં વંદે પવિત્રં વસુદેવસૂનું ॥ ૨ ॥ ભવતે મહાવિષ્ણવે નમઃ ધ્યાનં સમર્પયામિ (દેવના પર ચડાવી દેવું પછી દેવને ત્રભાણામાં પધરાવી ન્યાસ કરવા) નં નમઃ પાદાભ્યાં (બેઉ પગે જમણો હાથ અડકાડવો) મોં નમઃ જાનુભ્યાં (જાંગે હાથ અડકાડવા) ભં નમઃ કટ્યૈ (કમરે)ભું નમઃ નાભૌ (ડૂંટીએ)વં નમઃ હૃદયે (છાતી પર)તે નમઃ બાહુભ્યાં (બેઉહાથે)વાં નમઃ મુખે(મોં પર)સું નમઃ કર્ણયોઃ (બેઉ કાને) દે નમઃ નેત્રયોઃ (બેઉ આંખે)વા નમઃ લલાટે (કપાળે)યં નમઃ

મૂર્ધ્નિ (તાળવા પર) ૐનમો ભગવતે વાસુ-
દેવાય નમઃ સર્વાંગે (આખા શરીર પર બેઉ
હાથ ફેરવવા)પછી ચંદનફુલ લઇ દેવને
અડકવું ને ઉપરના ન્યાસ પાછા ભણી જવા
નં નમઃ પાદયોઃ ॥ મોં નમઃ જાનુભ્યાં ॥ ભં
નમઃ કટ્યૈ ॥ણું નમઃ નાભૌ ॥ વં નમઃ હૃદયે ॥
તેં નમઃ બાહુભ્યાં ॥ વાં નમઃ મુખે ॥ સું
નમઃ કર્ણયોઃ દેં નમઃ નેત્રયોઃ ॥ વાં નમઃ
લલાટે ॥ યં નમઃ મૂર્દ્ધિ ॥ ૐ નમો ભગવતે
વાસુદેવાય નમઃ ઇતિ સર્વાંગે (ચંદન પુષ્પ
ચડાવી દેવા) ને હાથમાં પાણી રાખવું
આગચ્છ દેવદેવેશ તેજો રાશે જગત્પતે ॥ ક્રિય-
માણાં મયા પૂજાં ગૃહાણ સુરતસત્તમ ॥ ૧ ॥
ભગવતે મહાવિષ્ણવે નમઃ આવાહનં સમર્પ-
યામિ ॥ (પછી હાથમાં ચંદનપુષ્પરાખી
દેવની બેઠકમાં મૂકવા)ૐનમોભગવતે સકલ-
ગુણાત્મને શક્તિયુક્તાય યોગ પીઠાત્મને નમઃ ॥
સર્વોપચારાર્થે ગંધંપુષ્પં સમર્પયામિ. (પછી

હાથમાં પાણી રાખવું) આસનં નાનારત્ન- સમાયુકતં કાર્તસ્વર ભૂષિતં ॥ આસનં દેવ- દેવશ પ્રીત્યર્થં પ્રતિગહ્યતાં ॥ ૨ ॥ ભગવતે મહાવિષ્ણુવે નમઃ આસનં સમર્પયામિ ॥ પાદ્યં (હાથમાં પાણી ઝાલવું) ગંગાદીસર્વ- તિર્થભ્યો મદા પ્રાર્થનયા ઋતં ॥ તોયમેત ત્સુખસ્પર્શં પ્રતિગહ્યતાં ॥ ૧ ॥ ભ૦ મ૦ પાદયોઃ પાદ્યં સમર્પયામિ ॥ અર્ઘ્યં (આચ- મની અથવા અર્ઘોઆમાં પાણી–ચંદન–ફૂલ મૂકી બેઉ હાથે ઝાલી રાખવું) નમસ્તે દેવ- દેવેશ નમસ્તે ધરણીધર ॥ નમસ્તે કમલાકાંત ગહાણાર્ઘ્યં નમોસ્તુતે ॥ ૧ ॥ ભ૦ મ૦ હસ્તયોઃ અર્ઘ્યં સ૦ ॥ આચમનીમાં અથવા અર્ઘીઆમાં પાણી લેવું) કર્પૂરવાસિતં તોયં મંદાકીન્યાઃ સમઋતં આચમ્યતાં જગન્નાથ મયાદત્તં હી ભકિતતઃ ॥ ૧ ॥ ભ. મ. આચ- મનીયં સ. (આચમનીમાં પાણી લઇને ચંદન મૂકવું) અંગોદ્વર્તનકં દેવં કસ્તુર્યાદી વિમિ-

શ્રિતં ॥ લેપનાર્થે ગૃહાણેદં ગંધોયં પ્રતિગૃહ્ય
તાં ॥ ૧ ॥ ભ. મ. ગંધોદકસ્નાનં સ૦ ॥
(પાણીમાં ફુલ મૂકી અથવા સુવાસીત તેલ
મૂકી ઝાલવું અભ્યંગાર્થં મહારાજ તૈલં પુષ્પા-
દિસંભવં ॥ સુગંધીદ્રવ્યસંમિશ્ર ગહાણ જગદીશ્વર
॥ ૧ ॥ ભ. મ. અભ્યંગસ્નાનં સ૦ ॥
ઉના પાણીથી સ્નાન કરાવવું ॥ નાનાતીર્થા-
દાહૃતં ચ તોયમુષ્ણંમયા કૃતં ॥ સ્નાનર્થં ચ
પ્રયચ્છામિ સ્વીકુરૂત્વ દયાનિધે ॥ ૧ ॥ ભ.
મ. ઉષ્ણોદકસ્નાનં સ૦ ॥ શુદ્ધોદકસ્નાનં ॥
ગંગાદ્યાઃ સરિતઃ સર્વ હિતર્થાતીર્થાન્યનેકશઃ ॥
જલં મેત્ર પ્રાર્થિતં સર્વં સ્નાનાર્થં પ્રતિગૃહ્યતાં
॥ ૧ ॥ ભ. મ. સ્નાનં૦ ॥ પંચામૃતં ॥
દધિક્ષીરં ધૃતં ચૈવ મધુખંડવિમિશ્રિતં ॥
પંચામૃતં મયા નીતં સ્નાનાર્થં પ્રતિગહ્યતાં॥ ૧ ॥
ભ. મ. પંચામૃતસ્નાનં સ૦ ॥ છુટું કરવું
હોય તો પ્રથમ દૂધ) કામધેનુસમુદ્ભૂતં સર્વેષાં
જીવનં ॥ પરં પાવનં યજ્ઞહેતુશ્ચ પયઃસ્નાનાર્થમ.

પિંતં ॥૧॥ભ૦મ૦પયસ્નાનં સ૦॥(પછી પાણી ચ- ડાવવું)ભ૦ મ. પયસ્નાનાંતે આચમનીયં સ૦ સર્વો- પચારાર્થે નમસ્કારં સ૦ (પગે લાગી દહીં ચડા- વવું) ચંદ્રકાંતિસદ્દભૂતં સ્વસ્થં વારીવિનિ- ર્જીતં ॥ કિંચિદ્દત્પ્રરસાયુક્તં ગૃહાણ દધિસુંદર ॥૧॥ ભ૦ મ૦ દધિ સ૦ ॥(પાણી ચડાવી પગે લાગવું) દધિસ્નાનાંતે આચમનીયં૦સર્વોપચારાર્થે નમ- સ્કારં૦ ॥ ઘૃતં ॥ ઇદં ઘૃતં મહાપુણ્યં પવિત્રં પાપનાશનં ॥ ગૃહાણ દેવદેવેશ સર્વક્ષેત્રકર પ્રભો ॥૧॥ ભ૦મ૦ઘૃતસ્નાનં સ૦ ॥ ઘૃતસ્ના- નાંતે આચમનીયં સ૦સર્વોપચારાર્થે નમ- સ્કારં૦ ॥ મધુ॥મધુ પુષ્પરસાસ્વાદુક્ષીરાબ્ધે- ર્યદ્દિનિમિતં ॥ વદત્રસં પિતૃદેવાનાં તન્મે દહતુ દુષ્કૃતં ॥ ૧ ॥ ભ૦ મ૦ મધુસ્નાનં૦ ॥ મધુ- સ્નનાંતે આચમનીયં૦ ॥ સર્વોપચારાર્થે નમ- સ્કારં૦ ॥ સાકર ॥ રક્તશ્વેતેક્ષુ સંજાતા શર્ક- રા પ્રીતિકારકા ॥ સ્નેહાત્તવ મયા પ્રીત્યા ગૃહાણ જગદીશ્વર ॥ ભ૦ મ૦ શર્કરાસ્નાનં સ૦॥

શર્કરાસ્નાનાંતે આચમનીયં સર્વોપચારાર્થે નમસ્કારં૦ ॥(પછી ચોખા પાણીથી ડાબે હાથે ચોળી જમણે હાથે પાણી રેડતાં સ્નાન કરાવવું.) ગંગા સરસ્વતી રેવા પયોષ્ણી નર્મદાર્કજ ॥ તજ્જૈસ્નાપિતો દેવ પ્રસીદ પરમેશ્વર ॥ ॥ ૧ ॥ ભ૦ મ૦ શુદ્ધોદકસ્નાનં૦ ॥ (પછી સુદ્ધ વસ્ત્રથી ડીલ લૂછી સિંહાસનમાં પધરાવીને હાંથમાં ચંદનપુષ્પ લેવાં) તત્પકાંચનવર્ણાભં પટ્ટોર્ણ મૃદુલં શુભં ॥ યુગ્મ વસ્ત્રં ગૃહાણેદં પરીધાનાય માધવ ॥ ૧ ॥ ભ૦ મ૦ વસ્ત્રોપવસ્ત્રાર્થે ગંધપુષ્પ સ૦ ॥ (દેવને વસ્ત્ર ધરાવી જનોઇને માટે ચંદનપુષ્પ ઝાલવા) યજ્ઞોપવીતં બ્રહ્મવિષ્ણુમહેશૈશ્ચ નિર્મિતં બ્રહ્મસૂત્રકં ॥ યજ્ઞોપવીતદાનેન પ્રીયતાં ચ જનાર્દન ॥ ૧ ॥ ભ૦ મ૦ યજ્ઞોપવીતં સ૦ (પછી પાણી મૂકવું) યજ્ઞોપવીતાંતે આચમનીયં. (પછી અલંકાર) કરિ સુત્રાંગુલીયે ચ કુંડલં મુકુટં તથા ॥ વનમાલાં કૌસ્તુભં ચ ગૃહાણ પુરૂષોત્તમં ॥ ૧ ॥

ભ૦ મ૦ નાનાલંકારાર્થે તુલસીપત્રં સ૦ ॥ તુલસીપત્ર અથવા ચંદનપુષ્પ અથવા અલં-કાર ધરાવવા પછી–ચંદન ॥ કેશરાગરૂકર્પુર-મિશ્રં મલયચંદનૈઃ ॥ મૃગનાભિસુગંધાઢ્યં તિ-લકાય સમર્પિતં ॥ ૧ ॥ ભ૦ મ૦ ચંદનં સ૦ (અક્ષત અથવા તેને બદલે ચંદનપુષ્પ) અ-ક્ષતાશ્ચસુરશ્રેષ્ઠા કંકુમાક્તાસુશોભિતાઃ ॥ મયા-નિવેદિતા ક્ત્યા ગૃહાણ પરમેશ્વર ॥ ૧ ॥ ભ૦ મ૦ અક્ષતાન્-સ૦ ॥ પુષ્પં ॥ માલ્યાદીનિ સુગં-ધીનિ માલત્યાદીનિ વૈ પ્રભો ॥ મયા ઋતાનિ પુ-ષ્પાણી પૂજાર્થે પ્રતિગૃહ્યતાં ॥ ૧ ॥ ભ૦ મ૦ ઋતુકાલોદ્ભવપુષ્પાણી સ૦ ॥ અથ તુલસી પત્રાણિ ॥ ક્ષીરોદમથનોદ્ભૂતે ચંદ્રલક્ષ્મીસહો-દરે ॥ અતસ્ત્વામર્પયિષ્યામિ વિષ્ણુપ્રીતિ પ્રદાયિની ॥૧॥ ભ૦ મ૦ વિષ્ણુપત્રાણી સ૦ ॥ (પછી દેવના સર્વ અંગપર ગંધપુષ્પ અ-થવા તુલસીપત્ર ચડાવવાં) ૐ સત્યપરબ્રહ્મણે નમઃ ॥ પાદૌ પૂજયામિ ॥ સંકર્ષણાય નમઃ ॥

ગુલ્ફો પૂજયામિ ॥ કાલાત્યને નમઃ ॥ જાનુની પૂ૦ ॥ વિશ્વરૂપાય નમઃ જંઘે પૂ૦ ॥ વિશ્વાય નમઃ કટિં પૂ૦ ॥ પદ્મનાભાય નમઃ નાભિં પૂ૦॥ સર્વાધારાય નમઃ ઉદરં પૂ૦ ॥ પરમાત્મને નમઃ હૃદયં પુ૦ ॥ વૈકુંઠાય નમઃ કંઠં પૂ૦ ॥ સર્વાધારીણે નમઃ બાહુ પૂ૦ વાચસ્પતયે નમઃ મુખં પૂ૦ ॥ હરયે નમઃ જીવ્હાં પૂ૦ ॥ દામોદરાય નમઃ દન્તા પૂજ૦ ॥ સહસ્રાક્ષાય નમઃ નેત્રે પૂ૦ ॥ કેશવાય નમઃ લલાટં પૂ૦ ॥ સર્વાત્મને નમઃ શિરઃ પૂ૦ ॥ શ્રી મહાવિષ્ણે નમઃ સર્વાંગં પૂ૦ ॥ (પછી ચોવીસ નામથી તુલસીદલ અથવા પત્ર ચડાવવાં) કેશવાય નમઃ તુલસીપત્રં સ૦ ॥ નારાયણાય નમઃ તુલસી૦ ॥ માધવાય નમઃ તુલસી૦ ॥ ગોવિંદાય નમઃ તુલસી૦ ॥ વિષ્ણુવે નમઃ તુલસી૦ ॥ મધુસુદનાય નમઃ તુલસી૦ ॥ ત્રિવિક્રમાય નમઃ તુલસી૦ ॥ વામનાય નમઃ તુલસી૦ ॥ શ્રીધરાય નમઃ તુલસી૦ ॥ ઋષીકેશાય નમઃ તુલસી૦ ॥

પદ્મનાભાય નમઃ તુલસી૦ તુલસી૦ ॥ દામોદ-
રાય નમઃ તુલસી૦ ॥ સંકર્ષણાય નમઃ તુલસી૦ ॥
વાસુદેવાય નમઃ તુલસી૦ ॥ પ્રદ્યુમ્નાય નમઃ
તુલસી૦ ॥ અનિરૂદ્ધાય નમ; તુલસી૦ ॥ પુરૂ-
ષોત્તમાય નમઃ તુલસી૦ ॥ અધોક્ષજાય નમઃ
તુલસી૦ ॥ નરસિંહાય નમઃ તુલસી૦ ॥ અ-
ચ્યુતાય નમઃ તુલસી૦ ॥ જનાર્દનાય નમઃ
તુલસી૦ ॥ ઉપેંદ્રાય નમઃ તુલસી૦ ॥ હરયે
નમઃ તુલસી૦ ॥ શ્રી કૃષ્ણાય નમઃ તુલસી૦ ॥
દયાબ્ધે ત્રાહિસંસારસર્પાત્વાં શરણાગતં ॥ ભ-
ક્ત્યાસમર્પયેત્તુભ્યં સમસ્તાવરણાર્ચનં ॥ ભ૦ મ૦
સમસ્તવિષ્ણુદેવેભ્યો નમઃ તુલસી પત્રાણિ સ૦ ॥
ધૂપં ॥ વનસ્પતિરસોદ્ભૂતો ગંધાઢ્યઃ સુમનો-
હરઃ ॥ આઘ્રેયઃ સર્વદેવાનાં ધૂપો યં પ્રતિગૃહ્યતાં ॥
૧ ॥ ભ૦ મ૦ ધૂપં આઘ્રાપયામિ ॥ દીપં ॥
સાજ્યં ચ વર્તીસંયુક્તં વન્હિના યોજીતં મયા ॥
દીપં ગૃહાણ દેવેશ ત્રૈલોક્યતિમિરાપહં ॥૧॥ ભ૦
મ૦ દીપં દર્શયામિ ॥ નૈવેદ્યં ગૃહ્યતાં દેવ ભક્તિં

મેહ્યચલ્લાંકુર ॥ ઇપ્સિતં મે ફલ દાહ પરત્રે ચ પરાં-
ગતિં॥૧ ॥ ભ૦ મ૦ યથાશક્તિ યત્કિંચિત્ નૈવેદ્યં-
સ૦ ॥ (પછી પાણી મૂકવું) નૈવેદ્યાંતે આચ-
મનીયં સ૦ (પછી ડાબો હાથ આંખ તથા
મોંડા આગળ રાખી જમણે હાથે પાંચ ગ્રાસ
મુદ્રા બતાવવી) પ્રાણાય નમઃ ॥ અપાનાય
નમઃ ॥ વ્યાનાય નમઃ ॥ ઉદાનાય નમઃ ॥
સમાનાય નમઃ ॥ પરબ્રહ્મણે નમઃ (કહી પા-
ણી મૂકી દેવને જલ અર્પણ કરતું) મધ્યે પા-
નીયં સ૦ (પછી પાણી મૂકયા કરવું) પૂર્વા-
પોશાનં સ૦ હસ્તપ્રક્ષાલનં સ૦ ॥ (તાંબુલ
બીડી આપવી) પૂગીફલં મહદ્દિવ્યં નાગવદ્દત્રી-
દલૈર્યુતં ॥ એલાદિચૂર્ણ સંયુક્તં તાંબૂલં પ્રતિ-
ગૃહ્યતાં ॥ ૧ ॥ ભ૦ મ૦ તાંબૂલં સ૦ ॥
આચમનીયં સ૦ (પછી ડાબો હાથ આંખ તથા
મોંડા આગળ રાખી જમણે હાથે પાંચ ગ્રાસ-
મુદ્રા બતાવવી) પ્રાણાય નમઃ ॥ અપાનાય
નમઃ ॥ વ્યાનાય નમઃ ॥ ઉદ્દાનાય નમઃ

માનાય નમઃ ॥ પરબ્રહ્મણે નમઃ ॥ (કહી પાણી મૂકી દેવને જલ અર્પણ કરવું) મધ્યે પાનીયં સ૦ । (પછી પાણી મૂકયા કરવું) પૂર્વાપોશાનં સ૦ ઉત્તરાપોશાનં સ૦ હસ્તપ્રક્ષાલનં સ૦ ॥ (તાંબુલબીડી આપવી) પૂગીફલં મહદ્દિવ્યં નાગવલ્લીદલૈર્યુતં ॥ એલાદિચૂર્ણસંયુક્તં તાબૂલં પ્રતિગહ્યતાં ॥ ૧ ॥ ભ૦ મ૦ તાંબૂલં સ૦ ॥ (દક્ષીણા અથવા તુલસીદલ) હિરણ્યગર્ભગર્ભસ્થં હેમબિજવિભાવસોઃ ॥ અનંતપુણ્યફલદમતઃ શાંતિં પ્રયચ્છ મે ॥ ૧ ॥ મ૦ ભ૦ દક્ષીણાં વા તુલસીપત્રાણી સ૦ ॥ આરાર્તિકયં આદૌ ચતુષ્પાદતલૈકદેશે દ્વૌનાભિં દેશે મામેકવારં ॥ સર્વાંગે દેશે ખલુ સપ્તવારઆરાર્તિકં તે પ્રકરોમિ વિષ્ણોઃ ॥ ૧ ॥ ભ૦ મ૦ આરાર્તિકયં સ૦ ॥ પ્રદક્ષિણાં ॥ યાનિ કાનિ ચ પાપાનિ જન્માંતરકૃતાનિ ચ ॥ તાનિ સર્વાણિ વિનશ્યંતિ પ્રદક્ષિણાં પદે પદે ॥ ૧ ॥ ભ૦ મ૦ પ્રદક્ષિણાં સ૦ ॥ પુષ્પાંજલી ॥

મેઘશ્યામં પીતકૌશેયવાસં શ્રીવત્સાંકં કૌસ્તુભો-
દ્ભાસિતાંગં ॥ પુણ્યોપેતં પુંડરીકાયતાક્ષં વિષ્ણું
વંદે સર્વલોકૈકનાથં ॥ ૧ ॥ સુગંધીની સુપુ-
ષ્પાણી ઋતુકાલોદ્ભવાનિ ચ ॥ પુષ્પાંજલીર્મયા
દત્તા ગૃહાણ જગદીશ્વર ॥ ૨ ॥ ભ૦ મ૦
પુષ્પાંજલી સ૦ ॥ નમસ્કારઃ ॥ લક્ષ્મીકલત્રં
શતપત્રનેત્રં પૂર્ણેંદુવક્ત્રં પુરૂષોત્તમં ચ ॥ કારૂ-
ણ્યપાત્રં કમનીયગાત્રં વંદે પવિત્રં વસુદેવસૂનું ।
યનમોઽસ્ત્વનંતાય સહસ્રમૂર્તયે સહસ્રપાદાક્ષિ-
શીરોરૂબાહવે ॥ સહસ્રનામ્ને પુરૂષાય શાશ્વતે
સહસ્રકોટીયુગધારિણે 'નમઃ ॥ ભ૦ મ૦ નમ-
સ્કારં સ૦ ॥ ક્ષમાપનં ॥ ત્વમેવ માતા ચ
પિતા ત્વમેવ ત્વમેવ બંધુશ્ચ સખા ત્વમેવ ત્વ-
મેવ વિદ્યા દ્રવિણં ત્વમેવ ત્વમેવ શરણં મમ
દેવ દેવ ॥ ૧ ॥ કાયેન વાચામનસેંદ્રિયૈર્વા
નુદ્ધાયાત્યના વા પ્રકૃતિસ્વભાવા ॥ કરોમિ યદ્ય-
ત્સકલં પરસ્મૈ નારાયણાયેતિ સમર્પયામિ ॥ ૨ ॥
અપરાધસહસ્રાણિ ક્રિયંતેહર્નિશં મયા ॥

વ્યામોહમિતિ માં મત્વા ક્ષમસ્વ પરમેશ્વર ॥૩॥ ભ૦ મ૦ ક્ષમાપનં સમર્પયામિ ॥ (પછી યથાશક્તી દ્વાદશાક્ષરમંત્રના જપ કરવાને હાથમાં પાણી લઇ) યશાશક્તી જપકૃત ન ભ૦ મ૦ પ્રીયતાં ન મમ ॥ પછી જો કંઇ પાક કરવા હોય તો તે કરવા.

જો અભિષેક કરવો હોય તો પુરાણોક્ત પુરૂષ સુક્તથી દેવને સ્નાન કરાવ્યા પછી ચંદન ફુલ ચડાવી અભિષેક કરવો.

પુરાણોક્ત પુરૂષસુક્ત.

જિતં તે પુંડરીકાક્ષ નમસ્તે વિશ્વભાવન ॥ નમસ્તેઽસ્તુ ઋષિકેશ મહાપુરૂષપૂર્વજ ॥ ૧ ॥ દેવાનાં દાનવાનાં ચ સામાન્યમધિદૈવતં ॥ સર્વદા ચરણદ્વંદ્વં વ્રજામિ શરણં તવ ॥ ૨ ॥ એકસ્ત્વમસિ લોકસ્ય સૃષ્ટા સંહારકસ્તથા ॥ અવ્યક્તશ્ચાનુમંતા ચ શેણુમાયાસમાવતઃ ॥ ૩ ॥

સંસારસાગરં ઘોરમનંતં કલેશભાંજનં ॥ ત્વામે-
વશરણં પ્રાપ્ય નિસ્તતિ મનીષીણઃ ॥ જાતે
રૂપં ન ચાકરો નાયુધીનિ ન ચાસ્પદં ॥ તથા-
પિ પુરૂષાકારો ભક્તાનાં ત્વં પ્રકાશસે ॥ ૫ ॥
નૈવ કિંચિદસાધ્યં તે ન ચ સાધ્યોઽસિ કસ્ય-
ચિત્ ॥ નૈવ કિંચિત્પરોક્ષ્યં તે પ્રત્યક્ષોસિ ન
કસ્યચિત્ ॥ ૬ ॥ કાર્યાણાં કારણં પૂર્વે વચસા
વીચ્યમુત્તમં ॥ યોગીનાં પરમાસિદ્ધિઃ પરમ
તે પરંવિદુઃ ॥ ૭ ॥ અહં ભીતોઽસ્મિ દેવેશ
સંસારેસ્મિન્ ભયાવહે ॥ ત્રાહિ માં પુંડરીકા-
ક્ષ ન જાને પરમં પદં ॥ ૮ ॥ કાલેષ્વપિ
ચ સર્વેષુ દિક્ષુ સર્વાસુ ચાચ્યુત ॥ શરીરે ચ
ગતૌ ચાપિ વર્તતે મે મહદ્ભયં ॥ ૯ ॥ ત્વ
ત્પાદકમલાદન્યન્નમે જન્માન્તરેષ્વપિ ॥ વિજ્ઞા-
યદિદં પ્રાપ્ય યદિદં જ્ઞાનમર્જિતં ॥ ૧૦ ॥
જન્માન્તરેઽપિ મે દેવ નાભ્યુદસ્ય પરિક્ષયઃ ॥
સ્વર્ગતાવપિ જાતસ્ય ત્વદ્ગતો મે મનોરથઃ॥૧૧॥
યદિ નાશં ચ વંદેત તાવત્તાસ્મિકૃતિઃ સદા ॥

કામયે વિષ્ણુપાદૌ તુ સર્વજન્મ સુકેવલં ॥
પુરૂષસ્ય હરેઃ સુક્તં સ્વર્ગ્યં ધન્યં યશસુરં
॥ ૧૨ ॥ આત્મજ્ઞાનમિદં પુણ્યં યોગધ્યાન-
મિદં પરં ॥ ૧૩ ॥ ધ્યેયઃ સદા સવિતમંડલ-
મધ્યવર્તી નારાયણઃ સરાસજાસનસન્નિવિષ્ટઃ ॥
કેયૂરવાન્મકરકુંડલવાનકીરિટીહારી હિરણ્મયઃ-
વપુઃ ધતશંખચક્રઃ ॥ ૧૪ ॥ એતત્તુ યઃ
પઠિત કેવલમેવસુક્તં નારાયણસ્ય ચરણાવભિ-
વંદ્યૌ ॥ પાઠેન તેન પરમેણુસ તન્નસ્ય સ્થાનં
જરામરણુવર્જિતમેતિવિષ્ણોઃ ॥ ૧૫ ॥ 'હવિ-
ષાગ્નૌ જલે પુષ્પૈર્ધ્યાનેન હૃદયે હરિઃ ॥ યજંતિ
સુરયો નિત્યં જપેચ્ચ રવિમંડલે ॥ ૧૬ ॥
બિલ્વપત્રં શમીપત્રં પત્રં ભંગારકસ્ય ચ ॥
માલતીકુસમં ચ સદ્યસ્તુષ્ટિઃ કરં હરેઃ ॥૧૮॥
યત્રોપપદ્યતે કિંચિત્ ધ્યાનેન મનસવ તુ ॥
સંપદ્યતે પ્રસાદાતુ દેવદેવસ્ય ચક્રિણઃ ॥ ૧૯ ॥
પત્રૈશ્ચ પુષ્પૈશ્ચ ફલૈશ્ચ તોયૈરક્રીતલબ્ધૈશ્ચ સદૈવ
સત્સુ ॥ ૨૦ ॥ ભક્ત્યૈકલભ્યે પુરૂષે પુરાણે

મુક્ત્યૈ કિમર્થં ક્રિયતે પ્રયત્નઃ ॥ ॥ ઇત્યેવ મુક્તઃ પુરૂષસ્ય વિષ્ણોર્તેવિધિર્વિષ્ણુકુમારનામા ॥ મુક્ત્યેકમાર્ગઃ પ્રતિબોધનાય દષ્ટાવિધાનં ત્વિહ નારદોક્તં ॥ ૨૧ ॥ નમોસ્ત્વનંતાય સસ્ત્ર- મુર્તયે સહસ્ત્રપાદાક્ષિશિરોરૂબાહવે ॥ સહસ્ત્ર- નાન્નેપુરૂષાય શાશ્વતે સહસ્ત્રકોટીયુગધારિણે નમઃ ॥ સૂ ॥ લક્ષ્મીકલત્રં શતપત્રનેત્રં પૂર્ણેંદુવકત્રં પુરૂષોત્તમં ચ ॥ કાંરૂણ્યપાત્રં કમનીયગાત્રં વંદેપવિત્રં વસુદેવસૂનું ॥ ૨૩ ॥ ઇતિ શ્રીવિષ્ણુ કુમારવિરચિતં પુરૂષ સુક્તં ॥ ૐ શાંતિઃ શાંતિઃ શાંતિઃ ॥

ભગવતે મહાવિષ્ણુવે નમઃ અભિશેકસ્નાનં સમર્પયામિ તતો શુદ્ધોદકસ્નાનં ॥

દેવને સ્નાન કરાવ્યા પછી અગાડી વસ્ત્રથી પૂજન શરૂ કરવું ॥

। અથ શ્રીમદ્દભગવદ્ગીતા ૧૫ અધ્યાય ।

વસુદેવસુતં દેવં કંસચાણૂરમર્દનં ॥
દેવકીપરમાનંદં કૃષ્ણં વંદે જગદ્ગુરૂં ॥૧॥

વસુદેવના પુત્ર અને કંસચાણૂર ઈત્યાદિક રાક્ષસોને દમન કરનારા અને દેવકીજીને પરમાનંદદાયક એવા જગતના ગુરૂ જે દેવ કૃષ્ણ-પરમાત્માને હું પ્રણામ કરૂં છું ॥૧॥

। શ્રીભગવાનુવાચ ।

ઊર્ધ્વમૂલ મધઃશાખમશ્વત્થં પ્રાહુરવ્યયં ॥
છંદાંસિ યસ્ય પર્ણાનિ યસ્તં વેદ સ વેદવિત્ ॥

ઉપર જેનાં મૂળ છે અને નીચે જેની શાખાઓ છે એવું એક જ પીપળાનું ઝાડ છે જેનાં પ[illegible] છે જે મનુષ્ય તેને જાણે છે તે વેદને જાણના[illegible]

અધશ્ચોર્ધ્વં પસૃતાસ[illegible]સ્ય શાખાગુણ પ્રવૃદ્ધાઃ
વિષય પ્રવાલાઃ ॥

અધશ્ચ મૂલાન્યનુસંતતાનિ કર્માનુબંધીનિ
મનુષ્યલોકે ॥૨॥

ઉપર અને નીચે બધે જેની શાખાઓ પ્રસરી રહી છે અને ગુણોએ કરી વૃદ્ધિ પામેલી છે અને વિષયોથી પદત્રવવાળી થઇ છે અને જેનાં મૂળો આગળ પાછળ સર્વત્ર પરોવાયલાં છે તે મનુષ્યલોકમાં ઉત્તરોત્તર મનુષ્યલોકમાં કર્મરૂપ બંધનને ઉત્પન્ન કરનારાં છે ॥ ૨ ॥

નરૂપમસ્યેહ તથોપલભ્યતે નાન્તોનચાદિર્ન ચ
સંપ્રતિષ્ઠા ॥
અશ્વત્થમેનં સુવિરૂઢમૂલમ સંગશસ્ત્રેણ દૃઢેણ
છિત્વા ॥ ૩ ॥

આ સંસારમાં જેનું રૂપ નથી તથા જાણી શકાતું પણ નથી અને અંત આદી અને મધ્ય પણ નથી એ અત્યંત દૃઢ મૂળવાળા પીપળાના વૃક્ષને દૃઢ એવા અસંગરૂપી શસ્ત્રથી છેદીને ॥ ૩ ॥

તતઃ પદંતમરિ માર્ગિતવ્યં યસ્મિન્ગતાનનિ
વર્તંતિ ભૂયઃ ॥
તમેવ ચાદ્યં પુરૂષં પ્રપદ્યે યતઃ પ્રવૃત્તિઃ
પ્રસૃતા પુરાણી ॥ ૪ ॥

પછીથી તે સ્થાન અત્યંત શોધવા યોગ્ય છે જેમાં ગયેલા પુરૂષો પાછા આવતા નથી અને જેનાથી આ પ્રવૃત્તિ અનાદિ પ્રસરી છે તે આદી પુરૂષને જ હું શરણે થયો છું ॥૪॥

નિર્માનમોહા જિતસંગદોષા અધ્યાત્મનિત્યા
વિનિવૃત્તકામાઃ ॥
દ્વંદ્વૈર્વિમુક્તાઃ સુખદુઃખ સંજ્ઞૈઃ ગચ્છંત્ય-
મૂઢાઃ પદમવ્યયં તત્ ॥૫॥

માન અને મોહ વગરના અને સંગ તથા દોષો પણ જેણે જીત્યા છે એવા પરમાત્માના સ્વરૂપનો વિચાર કરવામાં તત્પર અને ઇચ્છાઓ જેની અત્યંત નિવૃત્ત થઇ ગઇ છે એવા સુખદુઃખાદિક દ્વંદ્વોથી મુક્ત થયેલા વિદ્વાન પુરૂષો તે અવ્યયસ્થાનને પામે છે ॥ ૫ ॥

નતદ્ભાસયતે સૂર્યો ન શશાંકો ન પાવકઃ ॥
યદ્ગત્વાનનિવર્તંતે તદ્ધામપરમં મમ ॥ ૬ ॥

જેને પામ્યાથી ફરીને જન્મ પામતા નથી સૂર્ય પ્રકાશનો નથી ચંદ્રમા શાંતિ આપતો નથી અગ્નિ તેજસ્વી થતો નથી તે જ મારૂં ઉત્તમ સ્થાન છે ॥ ૬ ॥

મમૈવાંશો જીવલોકે જીવભૂતઃ સનાતનઃ ॥
મનઃશષ્ટાનીંદ્રિયાણિ પ્રકૃતિસ્થાનિ કર્ષતિ ॥૭॥

જીવલોકમાં મારો જ અંશ પ્રાચીન જીવ-રૂપ છે જેને પાંચ ઇંદ્રિયો પ્રકૃતિમાં રહીને છઠ્ઠા મનને ખેંચે છે ॥ ૭ ॥

શરીરં યદવાપ્નોતિ યસ્યાપ્યુત્ક્રામતીશ્વરઃ ॥
ગહીત્વૈતાનિસંયાતિ વાયુર્ગંધાનિવાશયાત્ ॥૮॥

જ્યારે જીવાત્મા નીકળી જાય છે અને બીજા શરીરને જ્યારે પામે છે ત્યારે એઓને આકાશમાંથી વાયુ જેમ ગંધોને લઇ જાય છે તેમ લઇ જાય છે ॥ ૮ ॥

શ્રોત્રં ચક્ષુઃ સ્પર્શનં ચ રસનં ઘ્રાણમેવ ચ ॥
અધિષ્ટાય મનશ્ચાયં વિષયાનુપસેવતે ॥ ૯ ॥

ત્યારે આ જીવાત્મા કાનનો-આંખનો-સ્પર્શેંદ્રિયનો-જીભનો અને નાકનો અને મનનો આશ્રય કરીને જ વિષયોનું પાછું સેવન કરે છે ॥ ૯ ॥

ઉત્ક્રામંતં સ્થિતં વ્યાપિ ભુંજાનં વા ગુણાન્વિતં।
વિમૂઢા નાનુપશ્યંતિ પશ્યંતિ જ્ઞાન ચક્ષુષઃ ॥૧૦॥

એકમાંથી બીજા શરીરમાં જતા અથવા રહેલા અથવા વિષયોને ભોગવનારા ગુણોવાળા જીવને અત્યંત મૂર્ખ પુરૂષો જોતા નથી પણ જ્ઞાન દ્દષ્ટિવાળા જોય છે ॥ ૧૦ ॥

યતંતો યોગિનશ્ચૈનં પશ્યત્યાત્મન્યવસ્થિતમ્ ॥
યતંતોઽપ્યકૃતાત્માનો નૈનંપશ્યંત્ય ચેતસઃ ॥૧૧॥

યત્ન કરનારા યોગીઓ જ પોતાને વિષે રહેલા જીવને જોય છે પણ યત્ન કરતાં છતાં અશુદ્ધ અંતઃકરણવાળા મૂર્ખો જોતા નથી ॥૧૧॥

યદાદિત્યગતં તેજો જગદ્ભાસયતેઽખિલમ્ ॥
યચ્ચંદ્રમસિ યચ્ચાગ્નૌ તત્તેજો વિદ્ધમામકમ્
॥ ૧૨ ॥

સૂર્યમાં રહેલું જે તેજ ચંદ્રમામાં રહેલી શાંતિ અગ્નિમાં રહેલી પાચનશક્તિ કે જેનાથી આખું જગત્ પ્રકાશે છે તે તેજ મારૂં જ જાણ ॥ ૧૨ ॥

ગામાવિશ્ય ચ ભૂતાનિ ધારયામ્યહમોજસા ॥
પુષ્ણામિ ચૌષધીઃ સર્વાઃ સોમો ભૂત્વા
રસાત્મકઃ ॥ ૧૩ ॥

અને પોતાના બળ વડે પૃથ્વીમાં પ્રવેશ કરીને પ્રાણી માત્ર ને હું ધારણ કરૂં છું અને રસમય ચંદ્રમા થઈ ને સર્વ ઔષધીને પોષું છું ॥ ૧૩ ॥

અહં વૈશ્વાનરો ભૂત્વા પ્રાણિનાં દેહમાશ્રિતઃ ॥
પ્રાણાપાન સમાયુક્તઃ પચામ્યન્નં ચતુર્વિધં ॥૧૪

હું અગ્નિ થઇને પ્રાણીઓના શરીરમાં રહ્યો છું અને પ્રાણ તથા અપાનને એકઠા કરી ચાર પ્રકારનું અન્ન પચાવું છું ॥ ૧૪ ॥

સર્વસ્ય ચાહં હૃદિ સન્નિવિષ્ટો મત્તઃ સ્મૃતિ
ર્જ્ઞાનમપોહનં ચ ॥
વેદૈશ્ચ સર્વૈરહમેવ વેદ્યો વેદાંતકૃદ્વેદ વિદેવચાહમ્
॥ ૧૫ ॥

હું સર્વના હૃદયમાં રહેલો છું અને મારાથી સ્મૃતિ-જ્ઞાન અને અભાવ થાય છે અને સર્વ વેદોએ કરીને હું જ જાણવા યોગ્ય છું અને વેદાંતના અર્થનો વર્તાવનારો અને વેદને જાણનારો હું જ છું ॥ ૧૫ ॥

દ્વાવિમૌ પુરૂષૌ લોકે ક્ષરશ્ચાક્ષરમેવ ચ ॥
ક્ષરઃસર્વાણિભૂતાનિ કૂટસ્થોઽક્ષર ઉચ્યતે ॥૧૬॥

આ લોકમાં બે પુરૂષો છે ક્ષર અને અક્ષર. સર્વ પ્રાણી માત્ર ક્ષર કહેવાય છે અને કૂટસ્થ તે અક્ષર કહેવાય છે ॥ ૧૬ ॥

ઉત્તમઃ પુરૂષસ્ત્વન્યઃ પરમાત્મેત્યુદા દતઃ ॥
ગો લોકત્રયમાવિશ્ય બિભર્ત્ય વ્યયઈશ્વરઃ ॥૧૭॥

અને ઉત્તમ પુરૂષ તે બીજા પરમાત્મા કહેવાયા છે જે ત્રણે લોકોમાં પ્રવેશ કરીને અવ્યય અંતે ઈશ્વરરૂપ ધારણુ કરેછે ॥ ૧૭ ॥

યસ્માત્ક્ષરમતી તોડહંમક્ષરાદપિ ચોત્તમઃ ॥
અતોડસ્મિ લોકે વેદે ચ પ્રથિતઃ પુરૂષોત્તમઃ
॥ ૧૮ ॥

જે માટે ક્ષરથી જૂદો અને અક્ષરથી પણુ શ્રેષ્ઠ છે એટલા માટે લોકોમાં અને વેદમાં પુરૂષોત્તમ એ નામથી પ્રખ્યાત છે ॥ ૧૮ ॥

ગો મામેવમસંમૂઢો જાનાતિ પુરૂષોત્તમઃ ॥
સસર્વદ્દભજતિમાં સર્વભાવેન ભારત ॥૧૯॥

જે માણુસ મને મોહ વગરનો થઇને એ પ્રમાણે પુરૂવોત્તમને જાણે છે હે અર્જુન તે સર્વને જાણુનારો સર્વ પ્રકારે મને ભજે છે ॥ ૧૯ ॥

ઇતિ ગુહ્યતમં શાસ્ત્રમિદમુક્તં મયાઽનઘ ।।
એતદ્બુધ્ધ્વા બુદ્ધિમાન્ સ્યાત્ કૃતકૃત્યશ્ચ ભારત
।। ૨૦ ।।

હે અનઘ આ ઘણું જ ગુપ્ત શાસ્ત્ર મેં તને કહ્યું એ જાણવાથી માણસ બુદ્ધિમાન્ અને કૃતકૃત્ય થાય છે ।। ૨૦ ।।

ઇતિ શ્રી ભગવદ્ગીતાનો પુરૂષોત્તમ યોગ
નામનો અધ્યાય ૧૫ મો શ્રી કૃષ્ણા-
ર્પણમસ્તુ ।।

ॐ તત્સત્

શ્રી ગણેશાયનમઃ

અથ તુલસીનિત્યપૂજા પ્રયોગઃ

ધ્યાનમ્–(હાથમાં ચં. પુ. લેવાં) ધ્યાયેચ્ચ તુલસીં દેવી શ્યામાં કમલ લોચનાં । પ્રસન્નાં પદ્મવદનાં વરાભય ચતુર્ભુજાં ॥ કિરીટહારકેયુરકુણ્ડલાદ્દિવિભૂષિતાં । ધ્વવલાંકુશ સંયુક્તાં પદ્માસન નિષેવિતાં ॥ પ્રિયાં ચ સર્વદા વિષ્ણોઃ સર્વ દેવનમસ્કૃતાં ॥ શ્રી તુલસ્યૈ નમઃ ધ્યાનં સમર્પયામિ (ચંદન ફુલ ચડાવી દેવાં).

(હાથમાં પાણી લેવું) દેવી ત્રૈલોક્યજનની સર્વલોકૈકપાવની ॥ આગચ્છ વરદે માતઃ પ્રસીદ તુલસી પ્રિયે ॥ ૨ ॥ શ્રી તુલસ્યૈ નમઃ આહાવનં સમર્પયામિ (પાણી રેડી દેવું).

(હાથમાં ચોખા)-સર્વદેવમયે દેવિ સર્વદા વિષ્ણુવલ્લભે ॥ દેવી સ્વર્ણમયં દિવ્યં ગ્રહાણાસનમવ્યયે ॥ ૩ ॥ શ્રી તુલસ્યૈ નમઃ આસનાર્થે અક્ષતાન્ સમર્પયામિ (ચો૦ ચ૦)

(હા. પા.)-સર્વેદેવા યથા સ્વર્ગે તથા ત્વં ભુવિ સર્વદા॥ દત્તં પાદ્યં ગ્રહાણેદં તુલસિ ત્વં પ્રસીદમે ॥ શ્રી તુલસ્ય નમઃ પાદ્યં સમર્પયામિ.

અર્ઘ્યમ્—ગન્ધપુષ્પસમાયુક્તં સર્વેષાં પ્રતિદાયકમ્॥ અર્ઘ્યં ગ્રહાણ દેવિ ત્વં દૈતાન્ત-કરણ પ્રિયે ॥ શ્રી તુલસ્યૈ નમઃ અર્ઘ્યં સમર્પયામિ.

આચમનમ્ કપૂરવાસિતં તોયં સુવર્ણ કલશે સ્થિતમ્ ॥ દત્તમાચમનીયં ચ ગ્રહાણ હરિ વલ્લભે ॥ શ્રી તુલસ્યૈ નમઃ આચમનં સમર્પયામિ.

સ્નાનમ્-ગંગા સરસ્વતી રેવા પયોષ્ણી નર્મદા જલૈઃ ॥ સ્નાપિતાસિ મયાદેવી તથા શાંન્તિં કુરૂષ્વ મે ॥ શ્રી તુલસ્યૈ નમઃ સ્નાનં સમર્પયામિ.

(ક્ષેપકમ)- મલાપકર્ષણસ્નાનમ્-ગંગા ગોદાવરી કૃષ્ણા પયોષ્ણ્યાદ્યાપ ગાર તથા ॥ આર્યાન્તુતાઃ સદા દૈવ્ય તુલસી સ્નાન કર્મણા ॥ શ્રી તુલસ્યૈ નમઃ મલાપકર્ષણ સ્નાનં સમર્પયામિ.

પંચામૃત સ્નાનમ્-પંચામૃતં મયાનીતં પયો દધિ ઘૃતં મધુ ॥ સહ શર્કરયા દેવિ સ્નાનાર્થે પ્રતિગૃહ્યતામ્ ॥ શ્રી તુલસ્યૈ નમઃ પંચામૃત સ્નાનં સમર્પયામિ ॥ પંચામૃત સ્નાનાન્તે શુધ્ધોદક સ્નાનં સમર્પયામિ ॥ શુધ્ધોદક સ્નાનાન્તે આચમનં સમર્પયામિ ॥ સકલ પૂજા પરિપૂર્ણાર્થે ગંધાક્ષકપુષ્પાણિ સમર્પયામિ ॥ (નિર્માલ્યં વિસૃજ્ય પુનશ્ચ

ગંધાક્ષત પુષ્પાણ્યર્પયિત્વા તદનન્તરે અભિષેકં કૂર્યાત્ ॥

અભિષેક:–કૃષ્ણા સરસ્વતી કાલી તુંગભદ્રા શચી તથા ॥ ભાગીરથી પાર્વતી ચ રમા નારાયણી રૂપી ॥ સુભદ્રા દ્રૌપદી સાધ્વી માતા ચૈવ અરૂંધતી ॥ સાવિત્રી કાલિકાહલ્યા સ્નાપયિષ્યન્તુ સર્વદા ॥ આભિ:કૃતાભિષેકાત્વં દદાસિ ગુરૂ સૌભગમ્ અતસ્ત્વાં સ્નાપયિષ્યામિ તુલસી વિષ્ણુ વલ્લભે. શાન્તિ: શાન્તિ: સુશાન્તિર્ભુવતુ ॥ અમૃતાભિષેકોઽસ્તુ ॥ શ્રી તુલસ્યૈ નમ: અભિષેક સમર્પયામિ ॥ અભિષેકાન્તે આચમનં સમર્પયામિ (ઇતિ ક્ષેપકમ્).

વસ્ત્રમ–ક્ષીરોદમથનોદ્દુને ચન્દ્રલક્ષ્મી સહોદરે ॥ ગૃહ્યતાં પરિધાનાર્થં મિદં ક્ષૌમામ્બરં શુભે ॥ શ્રીતુલસ્યૈનમ: વસ્ત્રમ્ (વસ્ત્રાભાવે અક્ષતાન્) સમર્પયામિ.

કંચુકીમુપવસ્ત્રમ્-કંચુકીમુપવસ્ત્રં ચ નાનારત્નૈઃ સમન્વિતમ્ ॥ ગૃહાણાવં મયા દત્તં તુલસિભયહારિણિ ॥ તુલસ્યૈ નમઃ કંચુકીમુપવસ્ત્રમ્ (કંચુકયપવસ્ત્રાંભાવે અક્ષતાન્) સમર્પયામિ.

કુંકુમમ્--કેશરાબરૂસયુક્તં ચંદનાદિ સમન્વિતમ્ ॥ કસ્તુરિકાસમાયુક્તં કુંકુમં પ્રતિગૃહ્યતામ્॥શ્રીતુલસ્યૈનમઃ કુંકુમંસમર્પયામિ.

(ક્ષેપકમ્) અક્ષતાન્-અક્ષતાંશ્ચ મહાદેવિ તુલસિ સૌખ્યદાયિકે ॥ અર્પયામિ સદા ભકત્યા સુખશાન્તિ લબ્ધયેતા શ્રીતુલસ્યૈ નમઃ અક્ષતાન્ સમર્પયામિ.

સૌભાગ્યદ્રવ્યમ-હરિદ્રાં કુકુમચ્ચવ સિન્દુરં કજ્જલાન્વિતમ્॥ મયા નિવેદિતં ભકત્યા ગ્રહાણ પરમેશ્વરિ ॥ શ્રીતુલસ્યૈ નમઃ સૌભાગ્યદ્રવ્યં સમર્પયામિ ॥ (ઇતિ ક્ષેપકમ્)

પુષ્પાણી–માલ્યાદીનિ સુગન્ધિનિ મા
યાદીની સત્તમે ॥ મયા હૃતાનિ પૂજાર્થે પુષ્પા
પ્રતિગૃહ્યાતામ્ । શ્રીતુલસ્યૈનમઃ પુષ્પા
સમર્પયામિ.

ધુપમ––વનસ્પતિરસોદ્ભુતો ગન્ધાઢ
ગન્ધ ઉત્તમઃ ॥ આધેયઃ સર્વદેવાનાં ધુપો
પ્રતિગૃહ્યતામ્ ॥ શ્રીતુલસ્યૈ નમઃ ધુ
સમર્પયામ.

દીપમ––વૈશ્વાનરપ્રજવલિતં ધુતકાપં
નિર્મિતમ ॥ દીપં ભકત્યા ગ્રહાણેદં ત્રૈલોક
ધ્વાન્ત નાશકે ॥ શ્રીતુલસ્યૈ નમઃ દી
દર્શયામિ.

નૈવેદ્યમ––અન્નં ચતુર્વિધં સ્વાદુરં
ષાડભઃ સમિન્વિતમ્ ॥ નૈવેદ્યાર્થેઽર્પયામિ
તુલસિ માધવપ્રિયે ॥ ગ્રાસમુદ્રાં પ્રદર્
પ્રાણાય નમઃ॥ અપાનાય નમઃ॥ વ્યાનાય ન
॥ સમાનાય નમઃ ॥ ઉદાનાય નમઃ ॥ શ્રી તુ

સ્યૈ નમઃ નૈવેદ્યં સમર્પયામિ ॥ મધ્યે પાનીમ ॥ ઉત્તરાપોશાનં ॥ હસ્તપ્રક્ષાલનં ॥ મુખ પ્રક્ષાલનં ॥ કરોદ્વર્તનાર્થે ચન્દનં ચ સમર્પયામિ (ક્ષેપકમ્)

ફલમ્–ઇદં ફલં મયા દેવિ સ્થાપિતં પુરતસ્તવ ॥ તેન મે સુફલાવાપ્તિર્ભવેજ્જન્મનિ જન્મનિ ॥ શ્રી તુલસ્યૈ નમઃ ફલ સમર્પયામિ (ઇતિક્ષેપકમ્)

તામ્બુલમ્-પુગીફલં મહદ્દિવ્યં નાગવલ્લીદલૈર્યુતમ્ ॥ કર્પૂરેલા સમાયુક્તં તામ્બૂલં પ્રતિગૃહ્યતામ ॥ શ્રી તુલસ્યૈનમઃ તામ્બૂલં સમર્પયામિ (ઇતિક્ષેપકમ્).

દક્ષણા–હિરણ્યગર્ભ ગર્ભસ્થં હેમબીજં વિભાવસોઃ ॥ અનન્ત પુણ્ય ફલદમતઃ શાન્તિં પ્રયચ્છ મે ॥ શ્રીતુલસ્યૈનમઃ દક્ષિણાં સમર્પયામિ.

કર્પૂરારાર્તિકમ્–નીરાજયામિ સતતં હરિવલ્લભે વૈ કર્પૂરવર્તિ ભિરલં સુખદાયકેત્વામ્ ॥

પાદૌ ભજામ્ય વિરતં તવ દેવિમાયે વંશ
સૌખ્યમપિ દેહિબલં ચ પૂર્ણમ્ ॥ શ્રી તુલસ્યૈન
કર્પૂરારાર્તિક્યમ્ સમર્પયામિ ॥ (ઈતિક્ષેપક

પ્રદક્ષિણા–યાનિકાનિ ચ પાપાનિ જન્
ન્તર કૃતાનિ ચ ॥ તાનિ સર્વાણિ નશ્યં
પ્રદક્ષિણપદેપદે ॥ પ્રદક્ષિણામંત્રઃ ॥ નમ
ગાર્હપત્યાય નમસ્તે દક્ષિણાગ્નયે ॥ ન
આહવનીયાય તુલસ્યૈ તે નમોનમઃ ॥ પ્રદક્ષિ
સમર્પયામ.

મન્ત્રપુષ્પયુક્તો નમસ્કારઃ—વિ
પ્રિયકરે દેવિ તુલસિ સુખદાયિકે ॥ પુષ્પાંજ
પ્રયચ્છામિ પત્યુરાયુષ્ય વર્ધકે ॥ શ્રી તુલ
નમઃ મન્ત્રપુષ્પયુક્ત નમસ્કારં સમર્પયા
(ક્ષેપકમ્)

વિશેષાર્ઘ્યઃ—ગંધપ્રસૂનસંયુક્તં ફલમુ
દિ શોભિતમ્ ॥ અર્ઘ્યં દદામિ તુલસિ તવ :

ત્યૈ નમોનમઃ ॥ શ્રી તુલસ્યૈ નમઃ વિશેષાર્ધ્યં સમર્પયામિ.

પ્રાર્થના—સૌભાગ્યં સંતતિં દેવિ ધનં-ધાન્યં ચ મે સદા ॥ આરોગ્યં શોકશમનં કુરૂ મે માધવ પ્રિયે ॥ અભિષ્ટફલ સિદ્ધિં ચ અતો માં સદાદેહિ હરિ પ્રિય ॥ દેવૈંસ્ત્વં નિર્મિ-તા પૂર્વમર્ચિતાસિ મુનીશ્વરૈઃ ॥ અતો માં સર્વદા ભકત્યા કૃપાદષ્ટયા વિલોકયા ॥ પત્યુ-રાયુષ્યભાગ્યં ચ સદા દેહિ હરિ પ્રિયે ॥ પૂતના ભયસંત્રાસા દ્રક્ષિતશ્ચ યથા હરિઃ ॥ તથા સંસારસંત્રાસા દ્રક્ષમેવંશમુત્તમમ્ ॥ શ્રી તુલ-સ્યૈ નમઃ પ્રાર્થનાં સમર્પયામિ ॥ (ઇતિ ક્ષેપ-કમ્).

અર્પણમ—અનેન મયા યથાશકત્યા કૃતેન પૂજનેન શ્રી તુલસી દેવતા પ્રીયતાં ન મમ.

ઇતિ તુલસીનિત્યપૂજાપ્રયોગઃ

તુલસીસ્તોત્રમ્

જગદ્ધાત્રિ નમસ્તુભ્યં વિષ્ણોશ્ચ પ્રિયવલ્લભે ॥ યતો બ્રહ્માદયો દેવા સૃષ્ટિ સ્થિત્યન્ત કારિણઃ ॥ ૧ ॥ નમસ્તુલસિ કલ્યાણિ નમો વિષ્ણુપ્રિયે શુભે ॥ નમો મોક્ષપ્રદે દેવિ નમો સંપત્પ્રદાયિકે ॥ ૨ ॥ તુલસિ પાતુ માં નિત્ય સર્વાદ્ભ ભયોડપિ સર્વદા ॥ કીર્તિતાપી સ્મૃતાવાપિ પવિત્રયતિ માનવમ્ ॥ ૩ ॥ નમામિ શિરસા દેવીં તુલસીં વિલસત્તનૂમ્ ॥ યાં દષ્ટ્વા પાપિનો મર્ત્યા મુચ્યંતે સર્વ કિલ્બિષાત્ ॥ ૪ ॥ તુલસ્યા રક્ષિતં સર્વં જગદેતચ્ચરાચરમ્ ॥ યા વિનિહન્ત પાપાનિ દષ્ટા વા પાપિભિર્નરૈઃ ॥ ૫ ॥ નમઃસ્તુલસ્યતિતરાં યસ્યૈ બદ્ધવાંજલિ કલૌ ॥ કલયન્તિ સુખં સર્વં સ્ત્રિયો વૈશ્યાસ્ત થાપરે ॥ ૬ ॥ તુલસ્યાના પરં કિંચિદ્દૈવતં જગની તલે ॥ યયા પવિત્રિતો લોકો વિષ્ણુ સંગેન વૈષ્ણવઃ ॥૭॥ તુલસ્યાઃ પલ્લવં વિષ્ણોઃ

શિરસ્યારોપિત કલૌ ॥ આરોપયતિ સર્વાણિ શ્રેયાંસિ વર મસ્તકે ॥ ૮ ॥ તુલસ્યાં સકલા દેવા વસન્તિ સતતં યત્તઃ ॥ અતસ્તામર્ચયે-લ્લોકે સર્વાન્ દેવાન્સમર્ચયન્॥ ૧૦ ॥ નમસ્તુ-લસિ સર્વજ્ઞે પુરૂષોત્તમ વલ્લભે ॥ પાહિમાં સર્વ સંપત્પ્રદાયિકે ॥ ૧૦ ॥ ઇતિસ્તોત્રં પુરાગીતં પુંડરીકેન ધીમતા ॥ વિષ્ણુમર્ચયતા નિત્યં-શોભનૈસ્તુલસીદલૈઃ ॥ ૧૧ ॥ તુલસી શ્રી મહાલક્ષ્મી વિંદ્યાવિદ્યાય શસ્વિની ॥ ધર્મ્યા ધ-ર્માનના દેવી દેવદેવમન પ્રિયા ॥ ૧૨ ॥ લક્ષ્મી પ્રિય સખી દેવી દ્યૈમૂ મિરચલાચલા ॥ ષોડ શૈતાનિનામાનિ તુલસ્યાઃ કીર્તયન્નરઃ ॥ ૧૩ ॥ લભતે સુતરાં ભક્તિમન્તે વિષ્ણુપદં લભેત્ તુલસીભૂર્મહાલક્ષ્મીઃ પદ્મિની શ્રી હરિઃ પ્રિયા ॥ ૧૪ ॥ તુલસિ શ્રી સખિ શુભે પાપહારિણિ પુણ્યદે ॥ નમસ્તે નારદનુતે નારાયમનઃ પ્રિયે ॥ ૧૫ ॥

ઇતિ તુલસીસ્તોત્રમ

તુલસીકવચમ્

અસ્ય શ્રીતુલસીકવચસ્તોત્ર મંત્રસ્ય શ્રીમ-
હાદેવ ઋષિ: અનુષ્ટુપ છંદ: શ્રી તુલસીદેવતા
મનઇપ્સિત કામના સિદ્ધયર્થં જપે વિનિયોગ: ।।

તુલસિ શ્રી મહાદેવિ નમ: પંકજ ધારિણિ
।। શિરો મે તુલસી પાતુ ભાલં પાતુ યશસ્વિ-
ની ।। ૧ ।। દશૌમે પદ્મનયના શ્રી સખી
શ્રવણે મમ । ઘ્રાણં પાતુ સગંધા મે મુખં
ચ સુમુખી મમ ।।૨।। જીહ્વાં મે પાતુ શુભદા
કંઠે વિદ્યામયી મમ ।। સ્કન્ધૌ કહ્લારિણી
પાતુ હૃદયં વિષ્ણુવલ્લભા ।। ૩ ।। પુણ્યદા મે
પાતુ મધ્યં નાભિં સૌભાગ્યદાયિની ।। કટિ
કુંડલિની પાતુ ઉરૂ નારદ વંદિતા ।। ૪ ।।
જનની જાનુની પાતુ જંઘે સકલ વંદિતા ।।
નારાયણપ્રિયા પાદૌ સર્વાંગં સર્વ રક્ષિણી
।। ૫ ।। સંકટે વિષમે દુર્ગે ભયે વાદે મહાહવે

॥ નિત્યં દ્વિસંધ્યયોઃ પાતુ તુલસી સર્વતઃ સદા ॥ ૬ ॥ ઇતીદં પરમં ગુહ્યં તુલસ્યાઃ કવચામૃતમ્ ॥ મર્ત્યાનામમૃતાર્થાય ભીતાનામભયાય ચ ॥૭॥ મોક્ષાય ચ મુમુક્ષૂણાં ધ્યાયિનાં ધ્યાન યોગકૃત્ ॥ વશાય વશ્યકામાનાં વિદ્યાયૈ વેદવાદિનામ્ ॥ ૮ ॥ દ્રવિણાય દરિદ્રાણાં પાપિનાં પાપ શાંતયે ॥ અન્નાયક્ષુધિતાનાં ચ સ્વર્ગાય સ્વર્ગમિચ્છતામ્ ॥ ૯ ॥ પશવ્યં પશુકામાનાં પુત્રદં પુત્રકાંક્ષિણાં ॥ રાજ્યાય ભ્રષ્ટરાજ્યાનામશાન્તાનાં ચ શાન્તયે ॥ ૧૦ ॥ ભક્ત્યર્થં વિષ્ણુભક્તનાં વિષ્ણૌ સર્વાન્તરાત્મનિ ॥ જાપ્યં ત્રિવર્ગ સિદ્ધયર્થં ગ્રહસ્થેન વિશેષતઃ ॥ ૧૧ ॥ ઉદ્યંતં ચંડકિરણમુપસ્થાય કૃતાંજલિઃ ॥ તુલસીકાનને તિષ્ઠન્નાસીને વા જપેદિદમ્ ॥ ૧૨ ॥ સર્વાન્કામાનવાપ્નોતિ તથૈવ મમ સન્નિધિમ્ ॥ મમ પ્રિયકરં નિત્યં હરિભક્તિ વિવર્ધનમ્ ॥ ૧૩ ॥ યા સ્યાન્મૃત પ્રજા નારી તસ્યા અંગં પ્રમાર્જયેત્ ॥ સ

પુત્રં લભતે દીર્ઘં જીવિતં ચાપ્યરોગિણમ ॥ ૧૪ ॥ વંધ્યાયામાર્જયેદંગં કુશૈઃ મંત્રેણ સાધકઃ ॥ સાપિ સંવત્સરાદેવ ગર્ભં ધત્તે મનોહરમ્ ॥ ૧૫ ॥ અશ્વત્થે રાજવશ્યાર્થી જપેદગ્નેઃ સુરૂપભાક્ ॥ પલાશમૂલે વિદ્યાર્થી તેજોર્થ્યભિમુખોરવેઃ ॥ ૧૬ ॥ કન્યાર્થી ચંડિકાગેહે શત્રુ હત્યૈ ગ્રહે મમ ॥ શ્રી કામો વિષ્ણુ ગેહે ચ ઉદ્યાને સ્ત્રીવશાભવેત્ ॥ ૧૭ ॥ કિમત્ર બહુનોકતને શૃણુ સૈન્યેશ તત્વતઃ ॥ યંયં કામમભિધ્યાયે તંતં પ્રાપ્નોત્યશંસયમ્ ॥ ૧૮ ॥ મમ ગેહે ગતસ્ત્વંતુ તારકસ્ય વધેચ્છયા ॥ જપન્ સ્તોત્રં ચ કવચં તુલસીગત માનસઃ ॥ ૧૯ ॥ મંડલાત્તારકહન્તા ભવિષ્યતિ ન સંશયઃ ॥

ઇતિ તુલસીકવચમ્

સ્વામીની પૂજા કરવાનો મંત્ર.

પતિર્બ્રહ્મા પતિર્વિષ્ણુ: પતિર્દેવો મહેશ્વરઃ ॥
પતિશ્ચ નિર્ગુણાધારઃ બ્રહ્મરૂપ નમોસ્તુતે ॥૯॥

આ મંત્રથી સ્ત્રીએ દરરોજ પોતાના સ્વામીની પૂજા કરવી.

ગોરને પંચભાગ આપવાનો મંત્ર.

(હાથમાં ચોખા ઝાલી રાખી)–અદ્યેત્યાદિ–માસે–પક્ષે–તિથૌ–વાસરે મમ ગૃહે પંચસૂના જનિત દોષ નિવર્તયે ઇદમામાન્નં પાત્રવર્જિતં તુભ્યમહં સંપ્રદદે–એ પ્રમાણે સંકલ્પ કરી તે અન્નમાં ચોખા મૂકી દઇ ગમેત્યારે બ્રાહ્મણને આપી દેવા.

નિત્યદાન.

રવીવારે–ઘઉં ને દ્રાક્ષ. સોમવારે–ચોખા ને શેરડી. મંગળવારે ઘઉં, ઘી, ગોળ ને

સોપારી. બુધવારે-મગ ને નારંગી. ગુરૂવારે-ચણાની દાળ, સાકર ને જમરૂખ. શુક્રવારે-ચોખા ને બીજોરૂં અથવા કેળું. શનીવારે-અડદ; ગોળ ને ખારેક ને તેજ દિવસે રાહુનું દાન અને કેતુનું દાન-ગોળ અને કાળા તલનું પણ આપવું.

પ્રત ૨૦૦૦   સને ૧૯૨૩

આ ચોપડી અમદાવાદ શામળાની પોળ પાસે [illegible] વસંત મુદ્રણાલયમાં જગનલાલ ઈશ્વરલાલ મં છાપ્યું અને શ્રી ધીરજલાલ ઘેલાભાઈ ઝવેરે તેણે પ્રગટ કર્યું.